

MAAILMA

VT

Maailmasta käytetään tavallisesti ilmausta ”taivaat ja maa” (1. Moos. 1:1); heprean sana *tebel* tarkoittaa vain maanpäällistä maailmaa (vrt. Jer. 51:15); kreikkalaisella aikakaudella kirjoitetuissa kirjoissa puhutaan kosmoksesta (Viis. 11:7; 2. Makk. 7:9, 23), mutta siihen liitetään erityisesti raamatullinen sisältö. Kreikkalaisessa ajattelussa kosmos lakeineen, kauneuksineen, pysyvyyksineen ja asioiden ikuisine paluineen ilmaisee näet ihannetta itsessään sulkeutuneesta järjestyksestä, johon ihminen sisältyy ja joka käsittää jopa jumalat: näitä on vaikea erottaa maailman elementeistä tässä implisiittisessä tai tunnustetussa panteismissa. Raamatullinen käsitys on aivan toisenlainen: siinä kosmologiset ja kosmogoniset käsitykset ovat vain toissijaista aineistoa, joka kuitenkin palvelee olennaista uskonnollista väitettä: Jumalan luotuna maailma saa merkityksensä hänen pelastussuunnitelmansa mukaan, ja juuri tämän suunnitelman puitteissa se löytää myös lopullisen kohtalonsa.

I. Maailman alkuperä.

Toisin kuin mesopotamialaisissa, egyptiläisissä ja kanaanolaisissa mytologioissa ja muissa vastaavissa, raamatullinen kuvaus maailman alkuperästä on hyvin pelkistetty. Se ei enää sijoitu myytin tasolle, ennen aikaa tapahtuneeksi jumalalliseksi historiaksi, vaan päinvastoin aloittaa ajan. Jumalan ja maailman välillä on kuilu, jota ilmaisee verbi luoda (1. Moos. 1:1). Vaikka Ensimmäinen Mooseksen kirja muiden tekstien tukemana (Ps. 8; Ps. 104; Sananl. 8:22–31; Job 38 f.) kuvaa Jumalan luovaa toimintaa, sen tarkoituksena on ainoastaan korostaa uskonkohtia: maailman ja ainoan Jumalan eroa; maailman riippuvuutta suvereenista Jumalasta, joka ”puhuu, ja niin tapahtuu” (Ps. 33:6–9), joka kaitselmuksellaan hallitsee luonnonlakeja (1. Moos. 8:22); maailmankaikkeuden sisällyttämistä pelastussuunnitelmaan, jonka keskipisteenä on ihminen. Tämä pyhä kosmologia, joka on vieras niin tieteellisille huolenaiheille kuin filosofisille spekulatioillekin, asettaa näin maailman suhteeseen ihmisen kanssa; ihminen nousee siitä hallitakseen sitä (1. Moos. 1:28) ja vetää sen tässä ominaisuudessa mukaan omaan kohtaloonsa.

II. Maailman merkitys.

Niinpä maailman nykyinen merkitys ihmisen uskonnolliselle tietoisuudelle on kaksinainen.

1. Jumalallisista käsistä lähtenyt. Maailma tuo yhä esiin Jumalan hyvyuden. Viisaudessaan Jumala on järjestänyt sen todelliseksi taideteokseksi, yhtenäiseksi ja sopusointuiseksi (Sananl. 8:22–31; Job 28:25 ff.). Näin hänen voimansa ja jumaluutensa tulevat jossain määrin aistittaviksi (Viis. 13:3 ff.), sillä hänen armonsa on niin runsaana kaikissa teoksissaan, että maailmankaikkeuden näkeminen tyhjentää ihmisen ihailukyvyyn (Ps. 8; Ps. 19:1–7; Ps. 104).

2 Mutta syntiin langenneelle ihmiselle, joka on joutunut mukaan omaan murhenäytelmäänsä, maailma merkitsee myös Jumalan vihaa, jonka välikappaleena se toimii (1. Moos. 3:17 f.): hän, joka on tehnyt kaiken ihmisen hyväksi ja onneksi, käyttää sitä myös ihmisen rangaistukseen. Tästä johtuvat monenlaiset onnettomuudet, joissa kiittämätön luonto nousee ihmiskuntaa vastaan: Vedenpaisumuksesta Egyptin vitsauksiin ja niihin kirouksiin, jotka odottavat uskottomia israelilaisia (5. Moos. 28:15–46).

3 Tällä kaksinaisella tavalla maailma liittyy aktiivisesti pelastuksen historiaan, ja juuri tämän historian valossa se saa varsinaisen uskonnollisen merkityksensä. Jokaisella maailman muodostavalla luodulla olennolla on eräänlaista kaksijakoisuutta, jonka Viisauden kirja tuo esiin: sama vesi, joka koitui egyptiläisten tuhoksi, varmisti Israelin pelastuksen (Viis. 11:5–14). Vaikka on totta, ettei tätä periaatetta voida soveltaa mekaanisesti, koska vanhurskaat ja syntiset elävät täällä yhteisessä kohtalossa, jää silti voimaan, että maailman ja ihmisen välillä ilmenee salaperäinen yhteys. Maailmalla on siis, sen nykyisen hahmon muodostavien syklisten ilmiöiden tuolla puolen, meidän mittakaa-vassamme historia, joka alkoi ennen ihmistä ja johtaa häneen (1. Moos. 1:1–2:4) ja kulkee nyt rinnakkain ihmisen historian kanssa saavuttaakseen täyttymyksensä samassa päätepisteessä.

III. Maailman lopullinen kohtalo.

Maailma kantaa ihmisyyttä, joka on ruumiillisine juurineen lähtöisin siitä (1. Moos. 2:7; 3:19), ja on siis keske-neräinen: ihmisen tehtävänä on saattaa se täydelliseksi työllään, hallitsemalla sitä (1. Moos. 1:28) ja painamalla siihen oman leimansa. Mutta mitä arvoa maailman inhimillistämisen on, jos syntinen ihminen vetää sen käytän-nössä mukaan syntiinsä? Siksi profeettojen eskatologia kiinnittyy vähemmän tähän maailman kehitykseen ihmisen hallinnassa kuin siihen päämäärään — joka on väistämättä monitulkintainen — jota kohti se kulkee.

1. Lopullisessa tuomiossa. joka odottaa ihmiskuntaa, kaikki maailman osatekijät joutuvat siihen mukaan, ikään kuin alussa luotu asiainjärjestys järkkäisi äkillisen kaaokseen palaamisen vuoksi (Jer. 4:23–26). Tästä johtuvat kuvat halkeilevasta maasta (Jes. 24:19 f.) ja peittyivistä taivaankappaleista (Jes. 13:10; Joel 2:10; 4:15): vanha maailmankaikkeus joutuu mukaan mullistukseen, johon syyllinen ihmiskunta vajoaa.

2 Mutta niin kuin ihmisten tuomion tuolla puolen valmistellaan heidän pelastustaan yksin Jumalan armosta, samoin myös maailmalle valmistellaan syvällistä uudistumista, jota tekstit kuvaavat uutena luomisena: Jumala luo

”uudet taivaat ja uuden maan” (Jes. 65:17; Jes. 66:22); ja tätä uudistunutta maailmaa kuvataan myös niillä kuvilla, joita käytettiin alkuperäisestä Paratiisista.

3. Nykyinen maailma ja tuleva maailma. Näiden salaperäisten ilmoitusten jatkoksi Uuden testamentin aikainen juutalaisuus kuvitteli ihmiskunnan historian päätepisteen siirtymäksi nykyisestä maailmasta (tai nykyisestä aikakaudesta) tulevaan maailmaan (tai tulevaan aikakauteen). Nykyinen maailma on se, jossa elämme siitä saakka, kun Paholaisen kateuden (ja ihmisen synnin) vuoksi kuolema astui siihen (Viis. 2:24). Tuleva maailma on se, joka tulee näkyviin, kun Jumala tulee perustamaan kuninkuutensa. Silloin nykyisen maailman todellisuudet, puhdistettuina niin kuin ihminen itsekin, saavat takaisin alkuperäisen täydellisyytensä: taivaallisten todellisuuksien kaltaisina ne todella kirkastuvat.

UT

I. Maailman monitulkintaisuus.

1 On totta, että näin tarkoitettu maailma pysyy pohjimmiltaan erinomaisena luotuna, jonka Jumala teki alussa (Ap. t. 17:24) Sanansa toiminnan kautta (Joh. 1:3; vrt. Hepr. 1:2; Kol. 1:16). Tämä maailma todistaa edelleen Jumalasta (Ap. t. 14:17; Room. 1:19 f.). Olisi kuitenkin väärin arvostaa sitä liikaa, sillä ihminen ylittää sen suuresti todellisessa arvossa: mitä hyödyttäisi häntä voittaa koko maailma, jos hän kadottaisi itsensä (Matt. 16:26)?

2 Mutta lisäksi: nykyisessä tilassaan tämä maailma, joka kuuluu yhteen syntisen ihmisen kanssa, on tosiasiaassa Saatanan vallassa. Synti tuli siihen historian alussa, ja synnin kautta tuli kuolema (Room. 5:12). Siksi siitä tuli Jumalan oikeudenmukaisuuden velallinen (Room. 3:19), sillä se liittyy kiinteästi pahan salaisuuteen, joka vaikuttaa täällä maailmassa. Näkyvimmin sitä edustavat ihmiset, jotka asettavat kapinallisen tahtonsa Jumalaa ja hänen Kristustaan vastaan (Joh. 3:18 f.; Joh. 7:7; Joh. 15:18 f.; Joh. 17:14 ff.). Heidän takanaan hämöttää näkymätön hallitsija: Saatana, tämän maailman ruhtinas (Joh. 12:31; Joh. 14:30; Joh. 16:11), tämän aikakauden jumala (2. Kor. 4:4). Luoiansa tahdosta maailman hallitsijaksi asetettu Aadam luovutti Saatanan käsiin itsensä ja alueensa; siitä lähtien maailma on maannut Pahan vallassa (1. Joh. 5:19), ja tämä jakaa sille voimaa ja kunniaa, jolle tahtoo (Luuk. 4:6). Pimeyden maailma, jota pahan henget hallitsevat (Ef. 6:12); petollinen maailma, jonka rakenneosat painavat ihmistä ja orjuuttavat hänet aina vanhaan taloudenhoitoon itseensä asti (Gal. 4:3, 9; Kol. 2:8, 15); tuon maailman henki, joka ei kykene maistamaan Jumalan salaisuuksia ja lahjoja (1. Kor. 2:12), asettuu Jumalan Henkeä vastaan, samoin kuin Antikristuksen henki, joka vaikuttaa maailmassa (1. Joh. 4:3). Tämän maailman viisauden, joka nojaa Jumalasta irtautuneen inhimillisen ajattelun spekulatioihin, Jumala osoittaa mielettömyydeksi (1. Kor. 1:20). Rauha, jonka tämä maailma antaa ja joka koostuu aineellisesta hyvinvoinnista ja petollisesta turvallisuudesta, on vain oikean rauhan jäljitelmä: sen voi antaa yksin Kristus (Joh. 14:27). Sen viimeinen seuraus on suru, joka saa aikaan kuoleman (2. Kor. 7:10). Kaiken tämän kautta tulee näkyviin maailman synti (Joh. 1:29): vihan ja epäuskon paljous, joka on kasautunut alkuajoista lähtien, kompastuskivi sille, joka tahtoi päästä Jumalan valtakuntaan. Voi maailmaa viettelysten tähden (Matt. 18:7)! Siksi maailma ei voi tarjota ihmiselle mitään varmaa arvoa: sen hahmo katoaa (1. Kor. 7:31), samoin sen himot (1. Joh. 2:16). Kohtalomme traagisuus johtuu siitä, että kuulumme jo syntymästämme lähtien tuohon maailmaan pelastaaksemme sen (Joh. 12:47).

II. Jeesus ja maailma.

1. Jeesus, maailman voittaja. Tämä mielettömyyttä huokuva viha, joka näennäisesti hallitsee evankeliumin draamaa, saa lopulta aikaan Jeesuksen kuolemantuomion (vrt. 1. Kor. 2:7 f.). Mutta juuri sillä hetkellä tilanne kääntyy: silloin tulee maailman tuomio ja sen ruhtinaan kukistuminen (Joh. 12:31), ja Kristus saa voiton pahasta maailmasta (Joh. 16:33). Sillä kun Jeesus korkeimpana rakkauden tekona hyväksyi Isän salaperäisen tahdon (Joh. 14:31), hän ”lähti maailmasta” (Joh. 16:28) palatakseen Isän luo, missä hän nyt istuu kirkkaudessa (Joh. 17:1, 5) ja mistä hän ohjaa historiaa (Ilm. 5:9).

2. Uudistunut maailma. Samalla Jeesus toteutti sen, mitä varten hän oli tullut tänne alas: kuollessaan hän otti pois maailman synnin (Joh. 1:29), hän antoi lihansa ”maailman elämän puolesta” (Joh. 6:51). Jumalan luomakuntana maailma oli joutunut Saatanan ikeen alle, mutta se lunastettiin orjuudestaan. Se pestiin Jeesuksen verellä: Terra, pontus, astra, mundus, quo lavantur flumine! (Kärsimyksen hymni). Maa, meri, taivaankappaleet ja maailma: millä virralla ne pestään? Hän, jossa kaikki oli luotu (Kol. 1:16), asetettiin ylösnousemuksessaan uuden luomakunnan johtajaksi ja pääksi: Jumala on asettanut kaiken hänen jalkojensa alle (Ef. 1:20 ff.) ja sovittanut hänessä kaikki olennot sekä tehnyt uudelleen jakautuneen maailmankaikkeuden ykseyden (Kol. 1:20). Tässä uudessa maailmassa valo ja elämä virtaavat nyt yltäkylläisesti: niitä annetaan kaikille, jotka uskovat Jeesukseen. Nykyinen maailma ei kuitenkaan ole vielä tullut päätökseensä. Lunastuksen armo vaikuttaa kärsivässä maailmankaikkeudessa. Kristuksen voitto tulee täydelliseksi vasta hänen ilmestymisensä päivänä kirkkaudessa, kun hän luovuttaa kaiken Isälleen (1. Kor. 15:25–28). Siihen asti maailmankaikkeus odottaa tuskallista synnytystä (Room. 8:19 ff.): uuden ihmisen syntymää täyteen mittaansa (Ef. 4:13) ja uuden maailman syntymää, joka lopullisesti seuraa vanhaa (Ilm. 21:4 f.).

III. Kristitty ja maailma.

Maailmaan nähden kristityt ovat samassa monimutkaisessa tilanteessa kuin Kristus maanpäällisen vaelluksensa aikana. He eivät ole maailmasta (Joh. 15:16; Joh. 17:16), ja kuitenkin he ovat maailmassa (Joh. 17:11), eikä Jeesus rukoile Isäänsä ottamaan heitä pois maailmasta vaan ainoastaan varjelemaan heitä pahalta (Joh. 17:15). Heidän erilläänolonsa pahasta maailmasta jättää ennalleen heidän myönteisen tehtävänsä lunastettavan maailman hyväksi (vrt. 1. Kor. 5:10).

1. Maailmasta erotettuina. Ensinnäkin erilläänolo: kristityn on varjeltava itseään maailman saastalta (Jaak. 1:27); hänen ei pidä rakastaa maailmaa (1. Joh. 2:15), sillä ystävyys maailman kanssa on vihollisuutta Jumalaa vastaan (Jaak. 4:4), ja se johtaa pahimpiin luopumisiin (2. Tim. 4:10). Välttämällä mukautumasta nykyiseen maailmanaikaan (Room. 12:2) hän siis luopuu himoista, jotka määrittävät sen henkeä (1. Joh. 2:16). Lyhyesti sanoen maailma on hänelle ”ristiinnaulittu” ja hän maailmalle (Gal. 6:14): hän käyttää sitä ikään kuin ei käyttäisi sitä (1. Kor. 7:29 ff.). Syvä irrottautuminen, joka ei tietenkään merkitse tämän maailman hyvyysien käyttämistä veljellisen rakkauden vaatimusten mukaisesti (1. Joh. 3:17): tällaista pyhyyttä kristityltä edellytetään.

2. Kristuksen todistajat maailman edessä. Mutta toisaalta kristityllä on myönteinen tehtävä maailman edessä, sillä maailma on nykyisin synnin vankeudessa. Samoin kuin Kristus tuli maailmaan todistamaan totuudesta (Joh. 18:37), myös kristitty lähetetään maailmaan (Joh. 17:18) todistamaan Kristuksesta itsestään (1. Joh. 4:17). Kristillinen elämä, joka on täysin vastakkainen sellaiselle näyttävälle esiintymiselle, jota Jeesus itsekin karttoi (Joh. 7:3 f.; Joh. 14:22; vrt. Matt. 4:5 ff.), paljastaa ihmisille Jumalan todelliset kasvot (vrt. Joh. 17:21, 23). Sitä täydentää Sanan todistus. Evankeliumin saarnaajat ovat saaneet käskyn julistaa sitä koko maailmalle (Mark. 14:9; Mark. 16:15): siellä he loistavat kuin valonlähteet (Fil. 2:15). Mutta maailma nousee heitä vastaan, kuten se kerran nousi Jeesusta vastaan (Joh. 15:18), ja pyrkii voittamaan takaisin ne, jotka ovat paenneet sen turmelusta (2. Piet. 2:19). Tässä väistämättömässä sodassa taistelun ja voiton aseena on usko (1. Joh. 5:4): uskomme tuomitsee maailman (Hepr. 11:7; Joh. 15:22). Kristitty ei hämmenny siitä, että häntä ”vihataan ja ymmärretään väärin” (1. Joh. 3:13; Matt. 10:14) tai jopa ”vainotaan maailman taholta” (Joh. 15:18 ff.), vaan häntä rohkaisee Puolustaja, totuuden Henki, joka on lähetetty tänne alas osoittamaan maailman syylliseksi: Henki todistaa uskovon sydämessä, että maailma tekee syntiä kieltäytyessään uskomasta Jeesukseen, että Jeesuksen asia on oikea, koska hän on Isän luona, ja että tämän maailman ruhtinas on jo tuomittu (Joh. 16:8–11). Vaikka maailma ei näe eikä tunne häntä (Joh. 14:17), tämä Henki pysyy uskovassa ja antaa hänen voittaa Antikristukset (1. Joh. 4:4 ff.). Vähitellen todistuksen ansiosta ne ihmiset, joiden kohtalo ei ole lopullisesti sidottu maailmaan, saavat jälleen paikkansa lunastetussa maailmankaikkeudessa, jonka päänä on Kristus.

3. Viimeistä päivää odotettaessa. 3. Viimeistä päivää odotettaessa. — Niin kauan kuin nykyinen aikakausi kestää, ei pidä toivoa, että maailman ja kristittyjen välinen jännite katoaisi. Lopulliseen erotteluun asti valtakunnan alamaiset ja Pahan alamaiset pysyvät sekoittuneina toisiinsa kuin rikkavilja ja vehnä Jumalan pellolla, joka on maailma (Matt. 13:38 ff.). Jo nyt tuomio alkaa toteutua sydänten salassa (Joh. 3:18–21): se tarvitsee enää tulla julki-seksi sinä päivänä, jona Jumala tuomitsee maailman (Room. 3:6) ja liittää uskollisensa tuomarin tehtäväänsä (1. Kor. 6:2). Silloin nykyinen maailma katoaa lopullisesti profeetallisten ennustusten mukaisesti, ja uudistunut ihmiskunta löytää ilon uudeksi luodusta maailmankaikkeudesta (vrt. Ilm. 21).

CL & PG

Katso myös: → Taivaankappaleet — ciel I — creation — epreuve-tentation AT I 3 ; NT I — generation 2 — Viha I 1 ; III 1.2 — Sovinto II 1 b — jesus-christ II 1 d — Paha III 1 f — Lähetystyö / Missio — Köyhät NT II — peche IV 2 — Vaino — Sovinto II 1 — soucis — temps AT I — maa — victoire NT